

Inhoud

Alles over paarden	5
Van hoofd tot hoef	6
Van eohippus tot wild paard	8
Moederlijke merries	10
Hengsten houden en rijden	12
Evenwichtige ruinen	14
Zo komen veulens ter wereld	16
Kleine veulens worden groot	18
Hoe paarden samenleven.....	20
Het wordt lente	22
Jonge paarden, oude paarden	24
Shetlanders en co	26
Hafingers en fjordenpaarden.....	28
Rijpony's	30
Vier- en vijfgangers.....	32
De wereld van de warmbloeden.....	34
Gevoelige volbloeden	36
Paarden uit Amerika	38
Barokke paarden	40
Coole krachtpatzers: koudbloeden	42
Kleuren en aftekeningen	44
Paarden begrijpen	47
Paardentaal.....	48
Angst en vluchten	50
Loop paardje, loop	52
Eten en drinken.....	54
Let op koliek!.....	56

Waardoor beweegt je pony?	58	Wandelen	86
Gezondheidstips voor pony's	60	Wat een circus!	88
Spiegeltje, spiegeltje aan de wand	62	Plezier bij het longeren	90
Zien en horen	64	Mennen	92
Ruiken en proeven	66	Paarden veilig vervoeren	94
Tasten en voelen	68	Jonge paarden voorbereiden	96
Van hoofd tot hoef gezond	70	Dressuur rijden	98
Ponyhart	72	Dressuurwoordenboekje	100
Ook pony's kunnen gevaarlijk zijn	74	Springen is leuk!	102
Als pony's lijden	76	Klaar om te springen	104
Mijn pony en ik	79	Eventing maakt moedig!	106
Pony's verzorgen	80	Acrobatiek op het paard	108
Voel je goed!	82	Paardrijden is gezond!	110
Eerst aan de hand	84	Eropuit met paarden	112
		Kurkentrekkers en co	114
		Snelle, moeilijke spelletjes	116
		Register	118

Alles over paarden

Wat vind je het leukst aan een pony? Zijn zachte mond, zijn warme vacht, de gespitste oren die aandachtig alle kanten op draaien? Of de grote, verstandige, glanzende ogen? Hou je van zijn rug, die zo sterk is dat hij jou kan dragen? Zijn buik, die gezellig heen en weer schommelt als je zonder zadel rijdt, of zijn hals, die zo lekker ruikt?

Wild galopperende ponybenen kunnen over sloten en in het water springen terwijl de warrige manen wapperen in de wind. Vind je dat leuk of hou je meer van het tevreden gesnuif en gekauw van pony's bij hun avondmaaltijd?

Er zijn veel redenen waarom mensen houden van pony's en paarden. En wie van ze houdt, wil ook zo veel mogelijk over ze weten. En daarover gaat het op de volgende bladzijden.

Van hoofd tot hoef

Wat doen?

Grondwerk, circustrucjes, aangespannen rijden, dressuur, springen, terreinritten en trektochten of gewoon wandelen, je kunt heel veel ondernemen. Belangrijk daarbij is wat jij en je pony leuk vinden en waar jullie goed in zijn. ► Veel doetips vind je vanaf bladzijde 78.

Gras in de buik

Paarden hebben een klein maagje. Het gras of hooi dat ze elke dag eten, wordt verteerd in de darmen, die ongeveer tien keer zo lang zijn als die van ons. Paarden zijn vegetariërs. ► Meer over de spijsvertering staat op bladzijde 54.

Krachtpatser

De 'motor' van een paard zich achterin. Hier bevinden zich krachtige spieren, die er bijvoorbeeld voor zorgen dat het paard krachtig kan galopperen. Paarden moeten op ieder moment een levensreddend sprintje kunnen trekken en zich staand perfect kunnen ontspannen. ► Meer over spieren en pezen staat op bladzijde 60.

Op de tenen

Paarden lopen op hun tenen. De hoef komt overeen met de punt van onze middelvinger of de middelste teen, het spronggewricht lijkt op onze enkel. De elastische, maar harde hoefhoorn vangt schokken op en pompt het bloed van onderaf terug naar het hart. ► Meer over het bewegingsapparaat staat op bladzijde 58.

Altijd samen

Deze hengst loopt nu weliswaar alleen op het gras, maar zijn kudde is niet ver weg. Als leidhengst zorgt hij ervoor dat de kudde ongestoord samenleeft. Hij zorgt ervoor dat de moedermerries ook in de winter voer en water vinden en dat de veulens veilig opgroeien. ► Meer over paardenfamilies vanaf bladzijde 10.

In kleur

Pony's hebben vaak een weelderige staart en manen. De vacht beschermt tegen regen, wind en insecten. ► Meer over kleuren staat op bladzijde 44.

Al gehoord?

Aan de levendige oren en de glanzende ogen zie je of je pony gezond en vrolijk is. Paarden horen en zien op een andere manier dan wij. ► Hoe, dat kun je lezen op bladzijde 64.

Zoölogische identiteitskaart

In de zoölogie, de wetenschap van dieren, zijn alle dieren systematisch gerangschikt. Tot het geslacht *Equus* behoren de soorten zebra, ezel en paard.

Klasse: zoogdieren

Orde: onevenhoevigen

Familie: eenhoevigen = *Equidae*

Geslacht: paarden = *Equus*

Soorten: paarden, ezels, zebra's

◀ In de loop van miljoenen jaren is het paard veranderd van een haasachtig bosdier in het dier dat we vandaag kennen.

▶ Het dageraads-
paard of eohippus
had aan de voor-
voeten vier en aan
de achtervoeten
drie tenen. Omdat
het zo groot als
een konijn was,
was het geen
rijdier.

Van eohippus tot wild paard

Onze huispaarden hebben een geschiedenis van miljoenen jaren! Als je een afbeelding van de merkwaardige kleine eohippus zoekt, kun je je waarschijnlijk niet voorstellen hoe dit dier heeft geleefd en wat het te maken heeft met de pony's waar wij nu op rijden.

Miljoenen jaren geleden waren er al bomen en vruchten, er waren appels, druiven of aalbesen. En er waren ook dieren die zich voedden met bladeren en vruchten en leefden in de beschutting van bomen en struiken. Een daarvan was de eohippus. Eohippus betekent dageraads-
paard, want het diertje leefde in de vroegste periode van de geschiedenis van onze aarde.

Een paard werd het pas in de loop van de volgende miljoenen jaren. De eohippus liep met zijn voorvoeten op vier tenen, en met de achtervoeten op drie, zijn hals was kort en laag

▲ Dit is een model van een przewalskipaard, dat als enige wilde paardensoort kon overleven in Mongolië. Er zijn tegenwoordig nog ongeveer 2000 van deze dieren en de meeste daarvan leven in dierentuinen.

aangezet. Zijn bolle rug nodigde niet echt uit om op te rijden, maar omdat hij ongeveer zo groot was als een konijn, zou toch alleen een kabouter dat hebben kunnen doen.

De kleur van het wilde paard

Wilde paarden en oorspronkelijke ponyrassen zoals de konik hebben meestal een camouflerende grijze vacht. Ze zijn vaak grijs met een aalstreep, die in de lengte over de rug loopt. Ook op benen en schouders hebben ze donkere strepen.

Tapir en wild paard

Ook nu nog is er een dier dat lijkt op het dageraadpaard: de tapir. In de loop van miljoenen jaren verminderde het aantal tenen van de eohippus tot hij uiteindelijk net zoals onze moderne paarden nog slechts op een teen liep. Deze pliohippus leek ook qua lichaamsbouw al veel meer op onze pony's dan de eohippus. Behalve bladeren en vruchten at hij ongeveer tien miljoen jaar geleden ook al gras.

Uit de meer recente geschiedenis kennen we verschillende wilde paardensoorten als voorouders van onze gedomesticeerde paarden. In koude gebieden ontwikkelden de kleine paarden zich anders dan bijvoorbeeld in de woestijn. Het Mongoolse przewalskipaard is een van deze oorspronkelijke wilde paarden. Als je de naam uitspreekt klinkt hij trouwens als 'prschwalski'.

▲ 50 miljoen jaar oud fossiel van een dageraadpaard. Dergelijke vondsten hielpen om lichaamsbouw, leefwijze en eetgewoontes van het dier te onderzoeken.

▲ De Mongoolse steppe: de grijze przewalski's met hun kenmerkende rechtopstaande manen, aalstreep en strepen op de vacht weiden in een open landschap.

▲ Wie hield zoveel van zijn paard dat hij deze figuur heeft gesneden uit mammoetivoor? Hij is meer dan 25.000 jaar oud en werd gevonden in een gebergte in Duitsland.

◀ Een shetlandmerrie met haar veulen. Merries die veulens krijgen worden beoordeeld door hun stamboek. Zo blijven de typische kenmerken van een ras behouden.

▼ Moedermerries voeden hun veulens op, laten ze zien wat ze kunnen eten en troosten ze met lekkere melk of een kalmerend gehinnik als ze zijn geschrokken.

Moederlijke merries

De meeste volwassen wilde merries krijgen ieder jaar een veulen. Ze beschermen en zogen hun veulen tot het volgende wordt geboren. Soms laten ze het oudere veulen zelfs nog drinken nadat het nieuwe veulen al is geboren.

De moedermerrie heeft de taak om voor haar veulen te zorgen en het op te voeden. Daarom zijn merries vaak waakzamer dan ruinen en reageren ze schichtig op onbekende dingen, ook als ze op dat moment geen veulen hebben. Als uitgesproken kuddedieren eisen merries dat andere paarden zich aan de regels houden. Ze kunnen tijdens de paardrijles of in de wei nogal boos worden als een ander paard te dicht komt of als het voor hen door een hek loopt of gaat drinken.

Regels voor paarden

- Houd afstand van paarden met een hogere rang.
- Ga niet voor een paard met een hogere rang eten of drinken.
- Maak plaats als een dier met een hogere rang je wegstuurt.
- Voor je beste vrienden zijn er uitzonderingen.

Omdat de bescherming van de kudde zo'n grote rol speelt in hun leven, duurt het vaak lang voordat merries zijn gewend aan veranderingen in hun dagelijkse leven. Verlies van vrienden, verandering van stal, ander verloop van de dag, eenzaamheid, te weinig beweging en andere paardonvriendelijke omstandigheden... alles kan merries meer doen ontsporen